

signalen

Alleato kennis & innovatie

thema Effect van welzijn

december 2010

In deze nieuwsbrief o.a.:

- SROI: kijk eens in de spiegel
- WIM is overal
- Bewijs maar dat je leert
- Bereid zijn te veranderen!

Effect van welzijn

Kun je aantonen dat welzijnswerk effect heeft? En zo ja, hoe? Deze vragen houden veel professionals in het sociale domein bezig. In deze Signalen leest u over verschillende methoden die worden ingezet om maatschappelijk effect te meten. Mooie voorbeelden zijn SROI en de Effectenarena. Uit de bijdragen van verschillende deskundigen aan deze Signalen kunnen we echter ook leren dat het meten van effect vaak een moeilijke, zo niet onmogelijke opgave is. Een belangrijke vraag is hoe organisaties lerende organisaties kunnen worden en vooral hoe zij dit samen met hun opdrachtgevers kunnen oppakken. Alleato zal in 2011 in opdracht van de provincie Utrecht en VWS gemeenten en instellingen ondersteunen op het gebied van Welzijn Nieuwe Stijl. Graag delen we daarbij ook onze ervaring over het meten van maatschappelijk effect met u. Neem daarvoor gerust contact op met een van onze adviseurs.

Lineke Maat
Directeur Alleato

Probleemverkenning

Alleato inventariseert en bundelt, in opdracht van de provincie Utrecht, kennis en ervaring rondom het thema maatschappelijke effectiviteit. Dit wordt door middel van een rapport, en ook door deze Signalen ontsloten naar het sociale veld. Alleato signaleert 3 elementen in de discussie rondom de effectiviteit van Welzijn.

[Lees meer](#)

Van SMART naar dialoog

Esther van Rooijen is teammanager Kunst en Media bij de provincie Utrecht en sinds kort ook teamleider van het team Zorg, Welzijn en Onderwijs. Hiervoor was zij werkzaam in de gemeente Veenendaal bij het team Onderwijs, Zorg en Samenleving. Esther van Rooijen ziet een omslag van

De Effectenarena

Interventies kunnen heel anders uitpakken dan bedoeld. Daarom is het goed om de effecten en de relaties tussen activiteiten, directe resultaten en effecten - de zogenaamde veranderingstheorie - te benoemen en te checken. Als hulpmiddel daarvoor ontwikkelde de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) de Effectenarena. Het biedt een middenweg tussen wetenschappelijke zekerheid en blind vertrouwen op de onderbuik.

[Lees meer](#)

TOS Logboek

Thuis Op Straat (TOS) is werkzaam in de wijk, met name op pleinen. Het team van TOS zorgt voor een betere sfeer door aanwezig te zijn en door activiteiten en evenementen te organiseren. Dit gebeurt in samenwerking met bijvoorbeeld buurtbewoners, scholen, speeltuinen, opbouwwerk, politie en gemeenten. Met behulp van het Logboek wordt er naar het resultaat van TOS gekeken.

[Lees meer](#)

SROI: kijk eens in de spiegel

Met Social Return On Investment (SROI) worden sociale doelstellingen meetbaar gemaakt door toepassing van bedrijfskundige meetinstrumenten. De SROI analyse is speciaal ontwikkeld voor de sociale sector om het

Effect van sociale interventies

Professor Jan Steyaert, lector sociale infrastructuur en technologie aan de Fontys Hogescholen in Eindhoven, schreef onlangs samen met twee collega's het boek 'de bijziendheid van evidence based practice'. In de uitgave geven de auteurs drie boodschappen aan de lezer mee. Deze boodschappen veroorzaken verwarring, ze sluiten elkaar namelijk niet uit. De lezer blijft met vragen achter. Het boek is dan ook problematiserend bedoeld.

[Lees meer](#)

Leereffect is belangrijk

Joost Alkemade, teamleider Leefbaarheid bij Movisie, werkt momenteel aan twee onderwerpen: Gebiedsgericht werken en het Nieuwe Werken binnen welzijn. Zijn motto: 'verandering is eerder het leren ontsnappen aan verouderde ideeën, dan het ontwikkelen van nieuwe.'

[Lees meer](#)

SMART naar dialoog. Een kennismaking.

[Lees meer](#)

Bewijs maar dat je leert

Ben Haagsma is senior consultant Planning, Monitoring & Evaluation bij Fair & Sustainable. Een organisatie die ngo's in ontwikkelingslanden adviseert en financiert. Ben heeft jarenlang ervaring met de procesmatige kant van projecten waaronder monitoring en evaluatie.

[Lees meer](#)

Bereid zijn te veranderen!

Sinds mei 2010 trekt Jan Verweij, gemeenteambtenaar in Rhenen, samen met Marion Hulsebosch van Stichting Welzijn Alleman op om nieuwe manieren van verantwoording te ontdekken. Verweij: 'je moet iemand naast je hebben die bereid is om het anders te doen.'

[Lees meer](#)

maatschappelijk rendement te kunnen meten. Er wordt inzicht verkregen in de financiële én sociale opbrengsten van maatschappelijke initiatieven. Ook worden prestatieverbeteringen op sociale doelstellingen mogelijk gemaakt.

[Lees meer](#)

WIM is overal

WIM is het Welzijns Informatie Managementsysteem waarmee VÓÓR Welzijn Den Haag vanaf 1 januari 2011 mee werkt. WIM is geboren vanuit de behoefte om resultaten, ambities en methodieken te registreren en om op te sturen. Brigitte van den Bos, kwaliteitsfunctionaris bij VÓÓR Welzijn, aan het woord over WIM: 'Betrekt je medewerkers vanaf het allereerste moment bij de ontwikkeling van een dergelijk registratiesysteem.'

[Lees meer](#)

Archief Signalen

- [november 2010](#)
- [augustus 2010](#)
- [juni 2010](#)
- [december 2009](#)

Wilt u reageren?
Mail het de [redactie](#) of
bel: 030 2392058

alleato)

• www.alleato.nl • [Afmelden nieuwsbrief](#)

Effect van sociale interventies

De onrust die het boek ‘de bijziendheid van evidence based practice’ bij de lezer veroorzaakt, kan tot creatieve ideeën leiden. De lezer wordt in het boek niet op zijn wenken bediend en zal zelf op zoek moeten gaan naar manieren om sociaal werk en wetenschap dichter bij elkaar te brengen. De voortdurende twijfel over de effectiviteit van de sociale sector is immers niet makkelijk weg te nemen. Steyaert gelooft dat Evidence based practice het middel is om de vraag naar effectiviteit te beantwoorden. Door de complexiteit en diversiteit van problemen waarop de sociale sector zich richt zal het echter veel moeilijker toe te passen zijn dan bijvoorbeeld in de gezondheidszorg.

3 boodschappen

In het boek worden drie boodschappen aan de lezer meegegeven. De eerste boodschap is dat je altijd aan het effect van een sociale interventie moet twijfelen. Hard werken en goede intenties alleen zijn niet voldoende. Je bent het aan de samenleving, aan je eigen professie en de cliënt verplicht om effectieve interventies uit te voeren, en dat is niet noodzakelijk hetzelfde als een populaire interventie. De tweede boodschap: Evidence based practice is het beste kader om sociale interventies mee te evalueren. Maar (drie) de sociale sector is een complexe sector waren interventies zich moeilijk laten meten. De hobbels op de weg moet in acht worden genomen.

Boeiend

Zo hangt het effect af van de betekenis die verschillende partijen aan een resultaat geven. Aan elke evaluatie zit een normatief aspect. Bovendien: wiens effectiviteit meet je? Verschillende partijen dragen vaak bij aan het resultaat. Hoe ga je het cumulatieve effect terugverdelen naar de spelers? Of zelfs naar externe factoren? Belangrijk is om te erkennen dat er meer krachten spelen die bepalen wat er op de werkvloer van een hulpverlener gebeurt, zoals commercieel belang, het enthousiasme van de opdrachtgever over de interventie en het charisma van de interventie zelf. Steyaert: ‘Het is de bedoeling om zo wetenschappelijk mogelijk naar interventies te kijken. Maar er moet niet alleen gekeken worden naar de effecten van een sociale interventie, er dient ook rekening te worden gehouden met de sociologische realiteit die het werkveld beïnvloedt. Deze is niet altijd rationalistisch en daarom extreem boeiend.’

Externe factoren

De werkzame component van de interventie hoeft niet de methodiek zelf te zijn. Steyaert: 'In het bekende [Hawthorne experiment](#) werd bij een organisatie onderzocht door welke arbeidsomstandigheden de productiviteit werd verhoogd. Men zorgde voor minder lawaai, betere koffie en een langere pauze. Alle factoren tezamen leidden tot hogere productiviteit, maar was duur. 1 voor 1 werden de externe factoren weggehaald. Toen alle factoren weg waren, bleek dat de productiviteit nog steeds hoog was. De koffie, de langere pauze, minder lawaai. Het bleken niet de factoren die de productiviteit deden stijgen. Het was de aandacht van de onderzoeker voor de werknemers.'

Hobbels

Hoe moeten we het normatieve aspect zo in effectmeting passen dat het toch wetenschappelijk is? Steyaert: 'Daar is nog geen antwoord op. Het rationaliseren van sociale dynamiek duurt een tijd en in de tussentijd moeten we handelen naar beste vermogen.' Er is een 2 sporenbeleid nodig om met de hobbels in effectmeting om te gaan. Ten eerste moet de sociale dynamiek rondom sociale interventies in beeld worden gebracht. Dit kan door middel van het werken aan sociale biografieën (een logboek methode), zoals deze in het boek zijn opgenomen, en het beschrijven van alle elementen die bij een sociale interventie komen kijken. Het schrijven van een sociale biografie is nog niet geprofessionaliseerd. De volgende stap moet daarom zijn: hoe pak je een sociale biografie aan? Los daarvan: het aangaan van de normatieve discussie, los van sociale interventies. Is er draagvlak voor sociale interventies?

Rust

De sociale sector is het aan zichzelf verplicht om energie in effectmeting van sociale interventies te steken, maar daar hebben we geen traditie in. Het boek 'de bijziendheid van evidence based practice' is eigenlijk te laat en had moeten uitkomen toen er nog middelen en mogelijkheden waren. Steyaert: 'Het Nederland dat nu voor een ander sociaal beleid kiest, maakt het onmogelijk om te experimenteren door bijvoorbeeld de evaluatiemethode in een interventie toe te voegen om tussentijds te evalueren en bij te stellen. Je hebt hiervoor rust en lange termijn nodig.'